

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 7.novembrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Dzintra Amerika, senatores Laura Konošonoka un Diāna Makarova

izskatīja /Persona A/ (/Persona A/) un /Persona B/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 24.jūlija lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteicēju pieteikumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēji – /Persona A/ un /Persona B/ – 2025.gada 24.martā iesniedza Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) dokumentus atkārtotas uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai pieteicējai /Persona A/.

2025.gada 27.martā pārvalde nosūtīja pieteicējiem elektroniskā pasta vēstuli, kurā norādīja, ka dokumenti jāiesniedz, nepārsniedzot ārzemnieka likumīgās uzturēšanās termiņu Latvijā, tāpēc pieteicējiem jāsamaksā valsts nodeva 120 *euro* par iesniegto dokumentu izskatīšanu 10 darba dienās. Ja līdz 2025.gada 31.martam valsts nodeva netiks saņemta Valsts kasē, iesniegtie dokumenti tiks atstāti bez izskatīšanas.

Ar pārvaldes 2025.gada 8.aprīļa lēmumu sniegta atbilde uz pieteicēju iesniegumu, kurā pieteicēji iebilda pret to, ka dokumentu izskatīšanai jāpiemaksā 120 *euro*. Lēmumā norādīts, ka prasība par lielākas valsts nodevas samaksu ir pamatota. Pieteicēji šo lēmumu pārsūdzēja administratīvajā tiesā.

2025.gada 22.maijā pieteicēji atkārtoti iesniedza dokumentus Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai.

Process iestādē noslēdzās ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2025.gada 26.jūnija vēstuli Nr. 24/1-44/3079/N, kurā pieteicēji atkal informēti, ka dokumentu izskatīšanai jāpiemaksā valsts nodeva 120 *euro*.

Pieteicēji vērsās tiesā un lūdza atcelt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2025.gada 26.jūnija lēmumu Nr. 24/1-44/3079/N un uzlikt pienākumu pārvaldei pieņemt izskatīšanai pieteicējas dokumentus atkārtotas uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai bez valsts nodevas piemaksas.

[2] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 24.jūlija lēmumu pieteikumu atteikts pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu. Tiesneša lēmumā norādīts, ka pārvaldes 2025.gada 26.jūnija lēmums ir starplēmums jeb procesuāls lēmums, kurš konkrētajā gadījumā nav atsevišķi pārsūdzams. Tiesnesis arī konstatējis, ka pārvalde 2025.gada 17.jūlijā ir pieņēmusi lēmumu Nr. 1356/2025, ar kuru pieteicējai atteikts izsniegt uzturēšanās atļauju. Tiesnesis norādījis, ka pieteicēja var panākt savu tiesību aizsardzību, apstrīdot un pārsūdzot šo lēmumu.

[3] Par tiesneša lēmumu pieteicēji iesniedza blakus sūdzību. Blakus sūdzībā norādīts, ka 2025.gada 26.jūnija lēmums nav starplēmums, bet gan atteikums pieņemt dokumentus atkārtotas uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai.

[4] Vēlāk pieteicēji Senātā iesniedza 2025.gada 9.oktobra iesniegumu, kurā norādīja, ka pārvalde 2025.gada 18.septembrī pieņēmusi lēmumu Nr. 2089/2025, ar kuru pieteicējai piešķirta uzturēšanās atļauja. Iesniegumā pieteicēji norāda, ka atstāj tiesas ziņā, vai izskatīt pieteicēju blakus sūdzību, lūdz apsvērt nepieciešamību pieņemt blakus lēmumu par pārvaldes amatpersonu rīcību, kā arī atmaksāt valsts nodevu un drošības naudu, jo tiesiskais strīds, kas bija par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā, ir izbeidzies.

Motīvu daļa

[5] Tiesnesis atzinis, ka pārvaldes 2025.gada 26.jūnija lēmums ir starplēmums, ar kuru iestāde ir informējusi pieteicējus par priekšnoteikumiem dokumentu izskatīšanai un lēmuma par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu pieņemšanai.

Senāts tam nepiekrīt.

Jāņem vērā, ka tas vien, ka pieteicēji iestādes ieskatā nav izpildījuši visus priekšnoteikumus labvēlīga administratīvā akta izdošanai, nenozīmē, ka iestāde varētu neievērot Administratīvā procesa likuma 64.pantā noteikto termiņu, kurā lemjams par administratīvā akta izdošanu vai atteikšanos šādu aktu izdot. Tāpēc, ja iestāde minētajā normā paredzētajā termiņā secina, ka konkrētajos faktiskajos vai tiesiskajos apstākļos pastāv kādi šķēršļi labvēlīga administratīvā akta izdošanai, administratīvā akta izdošana ir jāatsaka, nevis jāatliek. Līdz ar to, ja iestāde likumā noteiktajā termiņā neizdod administratīvo aktu, personai ir tiesības ar konkrēto prasījumu vērsties attiecīgi augstākā iestādē (ja tāda ir) un tiesā, un iestādes vilcināšanās izdot administratīvo aktu ir vērtējama kā atteikums. Tāpat arī gadījumā, ja iestāde pieņem lēmumu atteikt uzsākt administratīvo procesu par administratīvā akta izdošanu, jo uzskata, ka iesniedzējs nav izpildījis visus priekšnoteikumus, lai process tiktu uzsākts un iestāde lemtu par jautājumu pēc būtības, bet iesniedzējs tam nepiekrīt un uzskata, ka iestādei ir pienākums pieņemt lēmumu, šāda iestādes atteikšanās ir pakļaujama tiesas kontrolei (*Senāta 2017.gada 26.septembra lēmuma lietā Nr. SKA-1323/2017, [680026317](#), 8.punkts*).

Konkrētajā gadījumā pārvaldes 2025.gada 26.jūnija lēmumā pieteicējiem tika norādīts, ka, lai pārvalde vispār lemtu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ir jāsamaksā lielāka valsts nodeva. Tātad iestāde būtībā liedza pieteicējiem saņemt prasīto administratīvo aktu, ja vien pieteicēji neizpildīs iestādes prasības, kurām pieteicēji nepiekrīt pēc būtības. Šādos apstākļos iestādes sniegtā atbilde ar norādi par lielākas valsts nodevas samaksu ir uzskatāma par atteikumu izdot pieteicējiem labvēlīgu administratīvo aktu. Šāds atteikums ir pakļauts administratīvās tiesas kontrolei. Pieteicēju mērķim atbilstošs pieteikuma priekšmets konkrētajā gadījumā būtu labvēlīga administratīvā akta izdošana.

Ievērojot minēto, pieteicēju blakus sūdzība ir pamatota, un tiesnesis ar pārsūdzēto lēmumu ir nepamatoti atteicies pieņemt pieteicēju pieteikumu, tāpēc tiesneša lēmums ir atceļams. Šādā gadījumā Senātam būtu jānodod jautājums par pieteikuma virzību jaunai izskatīšanai Administratīvajā rajona tiesā, bet, ņemot vērā turpmāk minētos apstākļus, Senāts atzīst, ka tas nebūtu procesuāli lietderīgi.

[6] Tā kā pieteicēju mērķis, vērsties tiesā, bija labvēlīga administratīvā akta izdošana, un pārvalde ir izdevusi pieteicējiem labvēlīgu administratīvo aktu, proti, 2025.gada 18.septembrī pieņēmusi lēmumu Nr. 2089/2025, ar kuru pieteicējai piešķirta uzturēšanās atļauja, tad strīds, kas bija par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā, ir izbeidzies.

Uz to norādījuši arī pieteicēji Senātam adresētajā 2025.gada 9.oktobra iesniegumā. Proti, lai arī pieteicēji minētajā iesniegumā norādījuši, ka atstāj Senāta ziņā, vai turpināt blakus sūdzības izskatīšanu, tomēr kopumā no iesnieguma satura izriet pieteicēju uzskats, ka tiesiskais strīds, kas kalpojis par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā, ir izbeidzies. Tāpat no iesnieguma, it īpaši no lūgumu daļas, kurā tiek lūgts atmaksāt gan valsts nodevu par pieteikumu, gan drošības naudu par blakus sūdzību, jo tiesiskais strīds ir izbeidzies, pēc būtības izriet, ka pieteicēji neuzskata par nepieciešamu turpināt blakus sūdzības tiesvedību, nedz arī tiesvedību par pieteikumu.

Tiesiskā strīda, kas bija par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā, izbeigšanās parasti ir pamats tiesvedības izbeigšanai atbilstoši Administratīvā procesa likuma 282.panta 7.punktam. Ņemot vērā minēto un ievērojot procesuālās ekonomijas principu un lietderības apsvērumus, Senāts secina, ka jautājums par pieteikuma virzību nav jānodod jaunai izskatīšanai Administratīvajā rajona tiesā, jo, ja lieta tiktu ierosināta, tā būtu uzreiz jāizbeidz.

[7] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa paredz: ja tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz šā likuma [282.panta](#) 7.punktu, tiesa (tiesnesis) piespriež no atbildētāja (iespējamā atbildētāja) par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, it īpaši Senāta atzīto, ka tiesvedība lietā vispārīgi bija ierosināma un ka, ja tiesvedība būtu ierosināta, tā būtu jāizbeidz, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 7.punktu, Senāts atzīst, ka konkrētajā gadījumā pārvaldei uzliekams pienākums atlīdzināt pieteicējiem valsts nodevu par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

[8] Pieteicēji lūguši Senātu apsvērt nepieciešamību taisīt blakus lēmumu lietā.

Senāts norāda, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 288.panta pirmo daļu blakus lēmuma pieņemšana ir tiesas tiesības, nevis pienākums. Senāts konstatē, ka šī pieteicēju lūguma pamatā ir pieteicēju neapmierinātība ar administratīvā procesa iestādē norisi (proti, iestāde vairākkārtīgi pievērsusies vienam un tam pašam jautājumam, tādējādi neefektīvi izmantojot tehniskos un cilvēkresursus). Senāts atzīst, ka pieteicēju norādītie apstākļi un iebildumi faktiski vērsti uz konkrētā administratīvā procesa norises tiesiskuma apšaubīšanu, kas būtu pārbaudāmi, ja konkrētā lieta tiktu skatīta pēc būtības. Taču blakus lēmumu pieņem jautājumos, kas nav saistīti ar strīda izšķiršanu, bet tie izriet no lietas apstākļiem un saistīti ar citu tiesību pārkāpumu vai citu negatīvu parādību (*Senāta 2012.gada 31.augusta sprieduma lietā Nr. SKA-342/2012, [A42562108](#), 12.punkts*). Šādos apstākļos Senāts nesaskata pamatu blakus lēmuma pieņemšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 129.¹panta pirmās daļas 1.punktu, 323.panta pirmās daļas 3.punktu un 324.panta pirmo daļu, Senāts

nolēma

atcelt Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 24.jūlija lēmumu;

atmaksāt /Persona B/ drošības naudu 15euro;

uzlikt pienākumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei atlīdzināt /Persona B/ valsts nodevu 30euro.

Lēmums nav pārsūdzams.

Dz. Amerika L. Konošonoka
D. Makarova